

Den store Ahmad Shah Baba Durrani

Emir av Afghanistan

Ahmad Shah Durrani föddes år 1720 e.Kr., son till Mohammad Zaman Khan Abdali och hans hustru, Zarghoona Alakozai. Hans förfäder var Doulat Khan och Sarmasth Khan från *Atdali* stammen, en av två styrande stammar i Kandahar. Den andra är *Ghilzi*. Hans födelseplats tros vara Herat. Många av *Dunmis* flyttade dit från *Kandahar*.

År 1745 e.Kr. började Ahmad Shah klättra mot makten och etablerade det moderna riket, Afghanistan. Han styrde över städer i Iran, Pakistan, Indien och ryska Turkistan under ca 26 år. Detta var spännande år av politik, krig, och erövringar. Han dog 1771 e.Kr. vid en ålder av 51. Ahmad Shah är begravd i Kandahar varifrån hans familj och stam härstammar.

Innan han steg till makten, styrde Hussien Hotaki från Ghilzi stammen landet. Ahmad Shah och hans bror, Zulfakar Khan, fångslades av Shah hussien i Kandahar 1738 e.Kr., (1149 A.H.) Vid denna tid, attackerade Nader Afshar i Persien afghan kungen Hotaki, med hjälp av andra rivaliserande stammar. Abdali perserna tillägnade sig Kandahar efter två års strider. Det avslutade den afghanska Hotakis dynastins styre. Snart befriade perser Nader, Ahmad Shah och hans bror, Zulfakar Khan, från fängelset. Nader hade planer för de två bröderna, han hoppas på att de skulle bli avgörande för framtida militära framsteg för iranier i Afghanistan. Nader beundran för de begåvade afghanska bröder fortsatte att växa. Han skänkte dem gåvor och speciella förmåner. På kort tid befordrades Ahmad Shah till generals rang och blev ledare för ett afghansk *Abdali*-regemente som tjänstgjorde i Naders armé. Hela denna tid var Ahmad Shah på persens Naders sida, i nästan sex år under hans direkta ledning och nära sällskap. Historiker uppger att en gång sade Nader till Ahmad Shah, ... ”*Efter mig kommer du bli en stor härskare.*”

Vissa historiker har noterat att Nader Afshar orsakade många mord, mycket blod utgjutelse och förstörde kulturen och tillgångarna i Afghanistan till en sådan grad att ingen kan glömma dessa grymma handlingar. Den enda nyttan Ahmad Shah hade av Nader Afshar var hans militära utbildning och administrativa erfarenhet.

Enligt den iranska historikern Jehan Kushayi Naderi, blev Nader Afshar psykiskt sjuk på grund av sina grymma aktiviteter och blodsutgjutelse. Med påfrestningen och förvirringen kunde han inte lita på någon omkring honom. Han blev grymmare och började döda sina generaler och stamhövdingar (Afsharis och Kizilbashis). Människor omkring honom besvärades av hans skräckfyllda sinnes tillstånd.

Slutligen konspirerade, hans bror, Nader Buelli, tillsammans med hjälp av många andra mot honom. Planen lyckades och Nader Afshar mördades på natten när afghanen Ahmad Shah inte

var närvarande. Hans kropp hittades i gryningen på arméns gårdsplan i Fatheh Abad nära Mashhad. Sålunda avslutades Persiens mäktiga imperium.

Så snart Ahmad Shah erhöill rapporten beskyddade han Naders familj och barn, så att ingen skulle skada eller vanära någon medlem av den kungliga familjen. Som en uppskattning av denna värdefulla tjänst och ärlighet, erbjöd Nader hustru Ahmad Shah den berömda och mest betydelsefulla Kohi Noor (som betyder "berg av ljus") diamanten som nu är den brittiska kungligafamiljens ägo.

Omedelbart drog sig, Ahmad Shah och hans soldater tillbaka till Kandahar, hans hemland. Han kontaktade alla stammar för att främja nationell enighet och att välja ett statsöverhuvud så snart som möjligt. Efter hårda kampanjer mot rivaler uppmanade han till samlandet av den traditionella afghanska nationella Loya Jirgah (den stora nationella församlingen). Under nio dagar hölls seriösa diskussioner bland kandidaterna i Argah. Ahmad Shah var tyst genom att inte förespråka sig själv, till sist kom Sabir Shah, en religiös ledare, ut från sin helgedom och stod inför dem, i Jirgah och sade: Jag finner ingen värdig ledarskapet utom Ahmad Shah. Han är den mest pålitliga och talangfulla för uppdraget. Han fick Sabirs välsignelse för nomineringen eftersom endast hans axlar kunde bära detta ansvar. Ledarna enades enhälligt. Ahmad Shah framträdde högst och fick kungatiteln Dur-i-Durran (pärlornas pärla).

År 1747 e.Kr. (1160 A.H.), bildades en verklig nation bestående av alla klaner som för första gången och kallades Afghanistan. Ahmad Shahs stamtitel *Abdali* ändrades till *Durrani* och kallades för *Baba*, nationens fader. Hans politiska kapital bara ökade och ökade. Han utökade sin makt till Indien i öster, till Iran i väst och i norr till floden *Axes*. Sedan sin ungdom önskade Ahmad Shah ett permanent, oberoende, enat och starkt Afghanistan som skulle förberedas för nationella framsteg och inte störas av sina grannar.

År 1748 e.Kr. anförtrorde Ahmad Shah Baba sin brorson, M. Loqman Khan, i Kandahar. Han och generalen Sardar Jehan Khan reste till Ghazni, Kabul, Jalal Abad och Peshawar. Dessa städer föll under hans styre utan motstånd. Guvernören Naser Khan, som styrde i dessa områden, flydde till Lahore, Indien – han hade utnämnt sig själv i regionen sedan Nader Afshar mördats i Iran.

Ahmad Shah uppmuntrade invånarna i Peshawar att ansluta sig till sammanslagningen av det afghanska imperiet och hjälpa sina bröder med erövring Indien där de muslimska bröderna var förtryckta av Maghul härskare. Den kloka inbjudan accepterades gemensamt av dessa människor. Ahmad Shah förlängde sin resa till Lahore. När han korsade Indus attackerade han de omgivande områdena. Guvernören i Punjab, Shah Nawaz Khan flydde mot Delhi men följdes av Ahmad Shah. Den afghanska härskaren mötte en Maghul här på 1 000 000 man ledda av general Mir Menu i Manpur^[1] vid Siltig floden. Den svåra kampen resulterade i stora förluster på båda sidor. Slutligen accepterade Ahmad Shah den fred som föreslogs av ryttaren från Delhi. Han drog sig tillbaka till Kandahar för att stärka sin armé. Där han fängslade sin opålitliga brorson som hävdade självständighet i avsaknad av kungen.

[1] Slaget om Manupur utkämpades mellan Mughal riket och Durranis imperium 1748. Den första invasionen av Ahmad Shah Durrani visade sig vara ett misslyckande, men det gav Sikherna möjlighet att organisera sig i Dal Khalsa [namnet på Sikharmén som fungerade på 1700-talet (1735-1780) i Punjabregionen.], en armé av sammansvärja Sikher, i Amritsar i mars 1748.

År 1162 A.H., gjorde Ahmad Shah en andra resa med sin nya armé för att möta Mir Manu i Punjab. Den här gången valde guvernören i Punjab att inte strida. Han underkastade sig afghanskt styre och bad om fred. Han accepterade betalning på 140 000 rupier i kontanter och skulle sända årliga specificerade skatter till Kandahar, i Afghanistan. För att rädda sitt rike avträdde Maghul – kungen i Delhi alla territorier väster om floden Indus till den afghanska emiren. Vid sin återkomst återutnämnde Alunad Shah, Mir Meny som guvernör för Punjab.

När Ahmad Shah anlände hem, till Kandahar, upptäckte han en annan konspiration mot honom. Denna gång hade Noor Mohammad Khan Solaiman Khil, en av de kandidater som inte med någon framgång vid [Shir Surkhs](#) s Loya Jirgah^[2] hävdad ledarskap över Kandahar. Noor Mohammad tillsammans med några av sina medhjälpare som Kado Khan, Mohabat, Osman och andra blev avsatta och dödade. På sin väg från Punjab till Kandahar, ombads Ahmad Shah av de lokala ledarna att acceptera ledningen för Pashtun stammarna i Dera Ghazi Khan, Dera Ismail Khan, och Brahui i Kalat. Dessa områden förenades därmed med det afghanska territoriet.

År 1163 A.H., flyttade Ahmad Shah med 25 000 soldater för att befria Herat från det persiska styret. Där styrde Amir Alam Khan, en lokal arab, staden för Shah Rukh, härskaren över Khurasan. Herat förstärktes och stöddes av perserna mot det afghanska övertagandet. Efter nio månaders belägring blev Ahmad Shah direkt inbegripen i en bitter och blodig strid tills staden föll i afghanska händer. Amir Alam Khan flydde till Mashhad. Ahmad Shah utsåg Darwish Ali Khan Hazara till guvernör i Herat. Den afghanske kungen fortsatte sedan till Mashhad, Shah Rukhs huvudstad, som nu fick hjälp av Amir Alam Khan, att kontrollera sitt territorium. Ahmad Shah besegrade båda två. Den senare dödades i strid utanför staden. Ahmad Shah benådade Shah Rukh på grund av hans nya blindhet och hans starka ungdomliga intryck. Han blev också återinsatt som härskare över Mashhad. Sedan utsågs åter den afghanska kungen till härskare över Mashhad. Den afghanska kungen fortsatte sedan till Nishapur men drog sig tillbaka till Kandahar på grund av den stränga vintern och för att förstärka sin armé.

På sin väg tillbaka till Herat, delegerade Ahmad Shah sin chefsminister, Shah Walikhan, med en beväpnad styrka på 10 000 för att återta och organisera norra Afghanistan. Shah Walikhan utförde framgångsrikt uppdraget. Han införlivade alla städer i Ahmad Shahs nya kungarike, enade ytterligare Afghanistan. I norr ingick Marwa, Maimana, Andkhuoi, Shiberghan, Bulk, Tashkurghan, Aibak, Bamiyan, Hazarajath, Kunduz, Kataghan, Badakhshan, Khanabad och Asterabad. Nya administratörer och övervakare installerades för att arbeta för Ahmad Shah. Den afghanska kungen lämnade också General Sardar Jehan Khan i Herat en styrka på 5000 soldater för att avskräcka alla uppror av persiska styrkor i de ockuperade områdena.

I början av 1751 e.Kr. (1164 A.H.), red Ahmad Shah till Nishapur och för andra gången attackerade staden med tungt artilleri. Skotten avfyrares från en 200-kilos kanon. Skottsalvorna skrämdde människorna i Nishapur som lätt underkastade sig Ahmad Shah. När Ahmad Shah återvände hem var han åter tvungen att visa sin styrka för Shah Rukh som hade glömt hans benådande favörer. I denna uppvisning av styrka besegrades Shah Rukh. Ahmad Shah brukade åter sin generositet genom att utse den blinda Shah Rukh till härskare över

^[2] Loya Jirga är en speciell typ av Jirga som huvudsakligen anordnas för att välja en ny statschef i händelse av den sittande plötsliga död, för att anta en ny konstitution eller för att besluta i nationella eller regionala frågor som t. ex. krig.

Khurasan. Det enda kravet var att Khurasan skulle förenas med och anses vara en del av det afghanska riket.

Medan Ahmad Shah var upptagen av strider i Persien och konsolidera norra Afghanistan, använde Mir Menu möjligheten till att förhandla, med Moghul i Delhi, om stöd mot afghanerna. Sedan vägrade han att betala skatt till den afghanska härskaren i Kandahar. Av denna anledning och för tredje gången invaderade Ahmad Shah Durrani Indien 1751 e.Kr., (1165 A.H.) Attacken utfördes med stor styrka och Mir Manu besegrades med stora förluster. På grund av Ahmad Shas segrar, fruktade den indiska regeringen i Delhi hans styrka. Men Ahmad Shah fortsatte inte att invadera på grund av sommarvärmen. I stället sände han en afghan med uppdrag att integrera Kashmir i det afghanska riket.

År 1753 e.Kr. (1167 A.H.) dog Mir Menu. Han ersattes av hans tre år gamla son. I själva verket, kontrollerade hans mor, Moghlani Begum, administrationen och politiken. Hon var vilje stark och sexuellt promiskuös. Hennes brist på karaktär och visdom främjade civil oordning, maktlystnad och anarki. Hon stärkte sina band med Delhis regering genom att gifta bort sin dotter med Waziruldin, en mäktig chefs minister i Delhi. Hon bröt banden med den afghanska regeringen och ignorerade hennes makes engagemang för afghanerna. För fjärde gången invaderade Ahmad Shah Indien. Han intog Lahore och gick in i Delhi år 1757 e.Kr. (1170 A.H.). Som vanligt tillät Ahmad Shah Moghul kejsaren Alamgir H (installerad år 1754 A. D.) att förbli vid makten. I gengäld accepterade han den afghanska regeringen i Kashmir, Purjah och Sindh. Ahmad Shah sände en annan armé för att strida och för att betvingade de starka Mahrattas^[3] och Jatis^[4]. Hans armé nådde så långt som Agra med framgång. Han utsåg också sin son, Timur Shah, till att härskra över Lahore och dess omgivande territorier. Under denna resa arrangerade Ahmad Shah också giftermålet med Alamgir 11 dotter med sin son, Timur Shah. Den indiska kejsaren gav Timur Shah staden Sirhind som bröllopsgåva (hem gift). Ahmad Shah lämnade Delhi nöjd med framgångarna och glädjen i Indien. När Ahmad Shah Baba var uttråkad, hade hemlängtan och inte kunde stå ut med sommarvärmen och koleran i Delhi, återvände han till sitt hem i Kandahar. Vid denna tid skrev han en dikt som illustrerar hans kärlek och hängivenhet för sitt land:

Mitt älskade Afghanistan

Blodfyllda bröst av kärlek till fosterlandet, ungdomars offrade huvuden och det kallas för rättvist. Lättnad kommer över mig när jag kommer till dig, ängslans ormar fyller mitt hjärta när jag är långt ifrån dig. Oavsett ökningen av de land jag intar, är det skönheten i dina trädgårdar jag aldrig glömmar. Jag förkastar den magnifika tronen i Delhi när jag minns de afghanska bergens toppar. Arvet från Hamids och Farids tid återkommer alltid när jag går segrande. Ahmad Shah kommer inte att glömma ditt arv

^[3] Maratha en medlem av furstliga och militära kaster i det tidigare Hinduiska riket Maharashtra i centrala Indien. Marathas gjorde uppror mot mogulerna och år 1674 etablerade sitt eget rike. De kom att dominera södra och centrala Indien men blev var senare besegrade av britterna. Maratha riket 1674–1820.

^[4] Jati, som betyder födelse, nämns mycket mindre ofta i gamla texter, där det tydligt skiljer sig från *varna*. Det finns fyra *varnas* men tusentals *jatis*. *Jatis* är komplexa sociala grupper som saknar universellt tillämplig definition eller egenskap och har varit mer flexibla och mångsidiga än vad som tidigare ofta antogs.

även om han erövrar världen i sin helhet. Med universum i endera handen föredrar jag dig ödslig och blottade öknar. (Översatt av R. Nazari)

Timur Shah styrde inte Punjab eller städerna i norra Indien. Sikherna inledde en revolt i Amritsar. Den stöddes av den stora afghanska generalen Sardar Jahan Khan. Mahrattas och hinduer under Raghunath Rao stred emot afghanerna i Lahore, i april 1758 e.Kr., (1171 A.H.). Afghanerna som förlorade herraväldet väntade på en annan chans. Adina Beg stannade kvar som guvernör i Lahore.

Vid denna tid, hörsammade inte Nasir Khan från Brahui-Baluch i Kalat, Ahmad Shah och bröt sin lojalitet, troligen på grund av en Persisk eller Mogulisk provokation. Ahmad Shah mötte Nasir Khan för andra gången. Han använde diplomati snarare än makt i behandlingen av Baluch härskaren. Ahmad Shah gav Nasir Khan rätten att fatta de lokala besluten och ombads i gengäld att stödja afghanerna i deras krig och även att inte ta ställning för de afghanska fienderna. Diplomatin fungerade med Nasir Khans hjärtliga samtycke och svor lojalitet till Ahmad Shah Durrani.

För den femte gången, invaderade Ahmad Shah Indien, i oktober 1756 e.Kr. och återerövrade Punjab. Han stred mot Mahrattas i många områden. Hans mest kända och modiga strid ägde rum på Panipat^[5] den 14 januari 1761 e.Kr., (1174 A.H.), där Mahrattas, hinduiska och sikhiska styrkor tillintetgjordes. Åter blev Delhi erövrat på det vanliga slagfältet, Panipat, av Ahmad Shah Durrani.

Historiker tror att denna stora afghanska seger i Panipat öppnade dörren för Storbritanniens! framtida ockupation av Indien.

Ahmad Shah Durrani hjälpte Shah Alam II, son till Alanigir II, att stabilisera och härska över Indien efter att han lämnat landet för sitt eget land. Ahmad Shah sände även kungliga order (Farman, dekret) till de flesta indiska provinser och till britten Robert Cline i Calcutta om att erkänna den rättmätiga regeringen under Alam II. Farman, dekreten^[6] fick positiva svar. Ahmad Shah Durrani lämnade Delhi för Kandahar våren 1761 e.Kr., (1174 A.H.) för sjätte gången, i februari 1762 e.Kr., (1175 A.H.), reste Ahmad Shah till Indien med avsikt att ta kontroll över Sikherna. Det tog två år för invånarna att inta Punjab och återupprätta sin egen regering. Ahmad Shah Durrani hörde nyheten om sikhernas frihet. Han anlände till Indien för sjunde gången i oktober 1764 e.Kr., (1178 A.H.), och återerövrade Lahore. Efter någon tid inledde sikherna gerillaattacker mot den afghanska armén när karavaner återvände hem till Kandahar. Ahmad Shah Durrani återvände år 1766-67 e.Kr., (1180-81 A.H.) för åttonde gången till Indien för att underkuva sikherna. Han ockuperade Lahore lätt. Denna gång ansatte han staden Amritsar förstörde platser och underkuvade folket. Vid denna tid stödde Storbritannien indianerna i Bengalen. På grund av sommarvärmen och vissa problem hemma, bestämde sig Ahmad Shah för att återvända till Kandahar och skjuta upp aktiviteterna i Indien.

[5] Det har varit tre slag i Panipat: Vid det första slaget i Panipat (1526), stod striden mellan Babar och Ibrahim Lodi, där Babar besegrade Lodi. Vid det andra slaget vid Panipat (1556), besegrade Akbar Hemu. Vid det tredje slaget i Panipat (1761), invaderade Ahmad Shah Abdali afghanska styrkor och besegrade Maratha rikets armé under Sadashivrao Bhau.

[6] "Order", "befallning", "kungligt dekret".

År 1769 e.Kr., (1183 A.H.), red Ahmad Shah Durrani till Indien för de sista två försöken att förhindra sikhiska revolter och uppror. Den här gången lyckades han inte på grund av sin sjukdom. Han utvecklade plötsligt cancer i ansiktet som tvingade honom att tänka på sitt tillfrisknande. Vissa har kallat sjukdomen en kräftsvulst. Icke desto mindre, deformerade det näsan; den store mannen bar en konstgjord silver näsa. Ryktet om hans dåliga hälsa spred sig runt imperiet och folk började vända sig mot honom. I öster försvagade sikherna det afghanska imperiet med det vanliga upprорот. I norr rådde instabilitet i vissa städer. De proklamerade självständighet. Amíren i Bukhara hävdade några andra regioner. Ahmad Shah nådde fram till Bukhara men föredrog att inte strida mot hans muslimska bröder för att undvika dödandet. Amíren i Bukhara accepterade villkoren för fred, Amu-Darja (floden) kom att erkännas som gränsen som delade landet mellan Ahmad Shah och Bukhara. Amir i Bukhara (Murad Beg) av hänsyn till god tro överlämnade till Ahmad Shah Durrani den högsta och mest religiösa symbolen, *Kherka-i-Mubarak*,^[7] slängkappan som profeten Mohammad (PBUH) bar. Upphetsad och glad förde Ahmad Shah Durrani, *Kherka-i-Mubarak* till Kandahar med särskild vördnad och ceremonier. För att hysa den storslagna presenten konstruerade kungen en konstnärlig byggnad nära hovet. Det ligger i anslutning till en stor utsmyckad moské. Både moskén och *Kherka-i-Mubarak* existerar fortfarande i full prakt – varje dag, går ett stort antal människor dit för att be. Många perser i Mashhad glömde det afghanska rikets storhet. Nasrullah Mirza, son till Shah Rukh, hävdade med hjälp av Zards i Shiraz och kurderna självständighet. Ahmad Shah Durrani flyttade med sin järn näve till Khurasan i 1769-70 e.Kr., (1183 A.H.). Mashhad belägrades. Detta räknas som den sista segerrika triumfen för det afghanska styret. Ahmad Shah Durrani var alltid vänlig mot den blinde Shah Rukh. Således utsågs, Shah Rukh åter till härskare över Khurasan. För att bevisa sin lojalitet, gav Shah Rukh i gengäld för denna förmån, sin dotter i äktenskapet till Timore Shah, den andre sonen till Ahmad Shah Durrani. När Ahmad Shah Durrani sista dagar i livet snart närmar sig, utsåg han Timore Shah Durrani som sin arvinge.

Då begav sig kejsaren till Sulaimanbergen nära Östra Kandahar väntade i frid och vanda. Cancern eller såret ökade i den övre delen av näsan så mycket så att hans tal inte gick att förstå. Under sina sista dagar var han tvungen att matas. Frid kom över honom i oktober 1772 e.Kr., (1186 A.H.) i Kandahar där han är begravd i ett prestigefyllt mausoleum.

* * *

<https://sites.Google.com/site/wrazpanna/Ahmad-Shah-Baba>

^[7] Enligt Muslimska traditioner, en himmelsk mantel eller '*kherqa*' var den enda fysiska symbolen från Profeten Muhammeds Mi'raj, hans andliga resa till himlen i sällskap med ärkeängeln Jibrail (Gabriel). Som sådan utgör den i sig ett underbart tecken, av vars helighet många muslimer tro att ytterligare mirakel följer. Bland framstående forskare i centralasiatisk modern historia är åsikterna om *kherqas* rörelser uppdelade. I sin epokgörande studie om relationerna mellan Bukhara och Afghanistan stöder J. L. Lee argumentet att *kherqas* gavs av Bukharan-ledaren Mahmud Bi till Ahmad Shah som en del av fredsfördraget 1768, som separerade respektive territorier (eller inflytningsområden) längs Amu Daryas stränder. *Kherqa* lades i *Char Hira*, grottan nära Mecka där de Koraniska uppenbarelserna började. Upptäcktes några år senare, togs det till Bagdad och sedan till Bukhara.

Se <https://www.afghanistan-analysts.org/under-the-cloak-of-history-the-kherqa-sharif-from-faizabad-to-kandahar/>

